

Dragomir Hurmuzescu

(13 martie 1865 – 31 mai 1954)

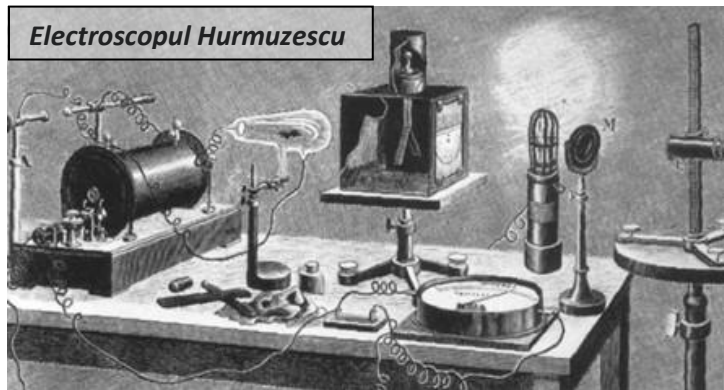

Dragomir M. Hurmuzescu este cunoscut ca fizician și inventator român, profesor la Universitatea din Iași și la Universitatea din București, fondatorul învățământului electrotehnic din România, ctitor al radiofoniei românești.

Născut la 13 martie 1865 în București, își începe studiile la unica școală primară din Sectorul Galben al Bucureștiului din str. Polonă. În 1884 absolvă cursurile Colegiului Sfântul Sava, după care urmează cursurile Facultății de Științe a Universității București, până în 1887.

În urma unui concurs obține o bursă care-i permite urmarea cursurilor la Universitatea Sorbona din Paris unde în 1890 devine licențiat în Fizică absolvind studiile ca șef de promoție. Pe perioada șederii la

Electroscopul Hurmuzescu

Paris a lucrat în cadrul laboratorului de la Sorbona, sub îndrumarea unuia dintre profesorii săi Gabriel Lippman și alături de Maria Sklodowska (cunoscută ca Marie Curie) și Pierre Curie. În anul 1894 inventează un izolator alcătuit pe baza unui amestec de sulf și parafină, folosit în construcția electroscopelor numită dielectrină și electroscopul care îi poartă numele,

electroscopul Hurmuzescu

În această perioadă este ales și membru al „Societății Franceze de Fizică”, membru al „Comitetului savanților străini din Franța” și membru al „Societății Fizicienilor Germani”.⁽¹⁾

Pentru pregătirea tezei a proiectat și construit un dinam cu voltaj mare (dinam cu patru induși fixați pe același arbore pentru obținerea unei tensiuni de peste 2000 V), experiment care a atras atenția cercetătorilor vremii. Printre realizările sale se numără și contribuțiile în domeniile electricității și fizicii razelor X. O parte din cercetări sunt publicate în publicațiile de specialitate ale vremii precum „Analele Academiei de Științe” și „Buletinul Societății Franceze de Fizică”. În urma susținerii tezei de doctorat din 28 aprilie 1896 devine doctor în fizică.⁽²⁾

În 1896 se întoarce în țară și la 1 octombrie 1896 este numit conferențiar la catedra de matematică a Facultății de științe a Universității din Iași, iar o lună mai târziu primește și postul de profesor de fizică la Liceul – Internat din Iași, un post interesant tocmai fiindcă punea într-o perspectivă deosebită necesitatea creării unei elite tehnice românești. Pe 15 februarie 1897, Hurmuzescu primește conducerea Liceului Internat din Iași, urmând să conducă acest liceu pe parcursul a trei ani. În aprilie 1897, Hurmuzescu primește postul de profesor suplinitor la catedra nou înființată, de căldură și electricitate, la Facultatea de Științe din Iași, moment în care solicită și obține resurse financiare deosebite pentru construirea unui laborator, ceea ce marca importanța ce începea să fie acordată învățământului aplicativ, tehnic, acesta devenind un loc în care se formează o întreagă pleiadă de viitori fizicieni români de renume.⁽³⁾

Trei ani mai târziu, avea să se dedice exclusiv cercetărilor științifice. În anul 1901, Hurmuzescu înființează Societatea de științe din Iași precum și revista „Annales Scientifiques de l'Université de Jassy”. Tot în 1901, la Iași, reia/realizează experimentele de comunicație prin radio efectuate de către Guglielmo Marconi, Alexandr Popov în perioada 1895-1901. Între 1904-1907 este secretar general al Ministerului Instrucțiunii Publice când încearcă o reorganizare a învățământului științific liceal. În anul 1902, realizează primul său curs, de „Căldură și electricitate”, iar în iunie 1902 are loc, la Iași, primul Congres al Societății pentru înaintarea științelor, ocazie cu care Hurmuzescu prezintă trei lucrări științifice și susține conferința „Telegrafia fără sârmă”. Congresul avea să se desfășoare și în perioada următoare la București – 1903, Constanța – 1904 și Craiova – 1905. În octombrie 1907, în urma războaielor țărănești, guvernul își

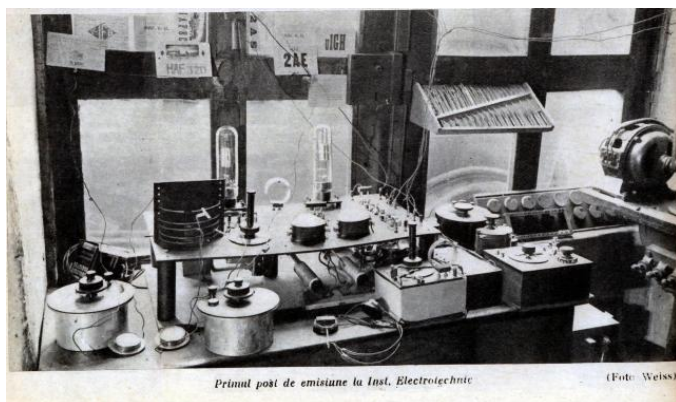
prezintă demisia, iar Hurmuzescu va reveni la preocupările sale anterioare, de la nivelul catedrei.

La 1 noiembrie 1910, după pregătiri intense, se deschid cursurile Școlii de electricitate de pe lângă Universitatea din Iași, prima școală de electrotehnică experimentală din țară. În anul 1913, Școala de electricitate din Iași ia denumirea de Institutul Electrotehnic al Universității din Iași.

În 1913 se transferă la București iar la 1 aprilie, guvernul conservator-democrat prevede în bugetul Facultății de Științe din București sumele necesare creării unei catedre de *Aplicațiunile căldurii și electricității*, proiect care îi este atribuit lui Dragomir Hurmuzescu ca profesor și care va deveni mai târziu și decan al acestei facultăți.

În toamna anului 1916, însă, aflat în fața perspectivei ocupării capitalei de către trupele germane, Hurmuzescu se retrage cu familia la Iași, unde contribuie intens la activitățile Asociației profesorilor universitari. Tot în 1916, Hurmuzescu a fost ales membru corespondent al Academiei Române.

În august 1917, Hurmuzescu și familia sa, alături de alți câțiva cunoscuți profesori care s-au educat la Paris, au fost îndrumați spre Franța pentru a promova interesele naționale. La Paris, profesorul se ocupă de stabilirea principiilor pe baza cărora ar trebui să se dezvolte învățământul de specialitate din țară. În martie 1919, după încheierea războiului, Hurmuzescu revine în țară. ⁽³⁾

Ca o urmare a preocupărilor în domeniul radiofoniei, în 1922, sub conducerea sa, a început să funcționeze Societatea Română de Radiodifuziune (Societatea de Difuziune Radiotelefonică din România al cărui președinte a fost din 1922). În anul 1925, la Institutul Electrotehnic al Universității București, care era condus de profesorul Dragomir Hurmuzescu, este construit și dat în

folosință primul receptor radiofonic care face posibile primele audiții publice, de două ori pe săptămână, joi și sâmbătă, la ora 21:30.

În 1926, Dragomir Hurmuzescu a creat la București prima stație de radiodifuziune din țară. În aceeași perioadă, el a făcut și primele încercări de transmisie prin telegrafie fără fir.

În anul 1927 se construiesc la Institutul Electrotehnic primele posturi românești de emisie, între care unul va funcționa pe unde scurte, după un proiect al ing. Emil Petrașcu. În această perioadă, profesorul Dragomir Hurmuzescu emitea de două ori pe săptămână, pe lungimea de undă de 350 de metri, emisiuni pentru 2000 de abonați.

La 1 noiembrie 1928 a fost realizată prima transmisiune radiofonică a postului Radio București, la ora 17:00, pe lungimea de undă de 401,6 metri, cu o putere de 0,4 kW.

cu anunțul: **Alo, alo, aici Radio București**, urmat de discursul președintelui societății, Dragomir Hurmuzescu, care se adresa astfel:

„Către, prietenii și protegitorii Radiofoniei,

Adresez aceste cuvinte, astăzi când începem seria emisiunilor cu un mic post provizoriu. Deocamdată difuziunea programelor noastre nu va trece dincolo de cerul hotarelor țării. Dar, peste câteva luni vom avea postul cel mare, undele lui vor străbate armonios în cerul european, proclamând și gândul nostru de pace și bună înțelegere, către o mai înaltă cultură și civilizație.

Pentru dezvoltarea temeinică a instituției noastre este nevoie de

concursul tuturor celor care lucrează la ridicarea acestei țări. Să nu se creadă că radiofonia este o chestiune numai de distracție.

Radiofonia este de o mare importanță socială, cu mult mai mare decât teatrul, pentru răspândirea culturii și pentru unificarea sufletelor, căci se poate adresa la o lume întreagă, pătrunzând în coliba cea mai răzleață a săteanului. În curând va deveni criteriu de judecată a gradului de dezvoltare a unui popor ...”⁽³⁾

Acesta a fost momentul de inaugurare a postului național de radio din România.

În 1931, sub președinția lui Hurmuzescu, ia ființă Asociația generală a Radioamatorilor, iar în 1932, devine membru de onoare al Societății Franceze a Electricienilor.

În 1934, din inițiativa lui Hurmuzescu, a fost posibilă organizarea la București a primului Congres de științe din România.

În toamna anului 1937 se pensionează, iar în anul 1948 regimul comunist decide eliminarea din rândul membrilor Academiei a profesorului Hurmuzescu.

A trecut la cele veșnice în timp ce își redacta memoriile, la 31 mai 1954, la București, în condițiile în care era aproape uitat și desconsiderat de autoritățile staliniste ale vremii.⁽³⁾

În anul 1965, la împlinirea a 100 de ani de la naștere, UNESCO l-a omagiat pe marele savant român printr-o sesiune științifică mondială. ⁽¹⁾ În anul 1990, Academia Română procedează la o reparație morală, astfel că Dragomir Hurmuzescu este reprimat, post-mortem, în rândul membrilor săi. Pentru a-i onora memoria, unul din premiile Academiei Române – cel în domeniul științelor fizice – îi poartă astăzi numele. ⁽³⁾

În semn de prețuire, pentru că, așa cum spunea un alt mare fizician, savantul Ștefan Procopiu, “fizica îi datorează o serie de descoperiri clasice”, ⁽²⁾ anual are loc Concursul Național Studentesc de Fizică “Dragomir Hurmuzescu” organizat de facultățile de fizică din țară.

Bibliografie:

1. [Dragomir Hurmuzescu - Wikipedia](#)
2. [Dragomir M. Hurmuzescu \(1865-1954\) – Facultatea de Fizică \(uaic.ro\)](#)
3. [PORTRET: Dragomir Hurmuzescu – „părintele” radiofoniei românești – Radio România Cultural \(radiatoromaniacultural.ro\)](#)

Imaginile din text au fost preluate din cele 3 surse bibliografice.